פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ד׳) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה. מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. אִיהוּ דָּחָה לְקֵץ יָמִין, וְאִתְקְרִיב לְקֵץ יָמִים. וְהָא אוֹקִימְנָא, (דניאל י״ב) וְאַתָּה לֵךְ לְקֵץ. וְאָמַר דָּנִיאֵל, לְאָן קֵץ, לְקֵץ הַיָּמִין, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים. עַד דְּאֲמַר לֵיהּ לְקֵץ הַיָּמִין. וְעַל דָּא דָּוִד דָּחִיל וְאָמַר, (תהלים ל״ט) הוֹדִיעֵנִי יְיָ׳ קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְהָכָא מַה כְּתִיב וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין, וּבְגִין כָּךְ לָא אִתְקַבַּל קָרְבָּנֵיהּ, דְּהָא מִסִּטְרָא אַחֲרָא הָוָה. (כלא).

תָּא חֲזֵי, מַה כְּתִיב וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא. מָאי גַּם הוּא. לְאַסְגָּאָה דָּא בְּדָא, קָרְבָּנֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה כֹּלָּא, וְעִקָּרָא דְקָרְבְּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיָהַב חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וּמֵחֶלְבֵיהֶן. וְקַיִן, עִקָּרָא עָבֵד מִקֵּץ יָמִים, רָזָא דְסִטְרָא אַחֲרָא, וְיָהִיב חוּלָקָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא לָא אִתְקַבַּל.

בְּאִיּוֹב מַה כְּתִיב, (איוב א׳) וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתֶּה וְגוֹ׳, וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לִשְׁלֹשֶׁת אַחְיוֹתֵיהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמָּהֶם וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וְגוֹ׳, וּבְמִשְׁתְּיָא בְכָל יוֹמָא מְקַטְרְגָא שְׂכִיחַ, וְלָא יְכִיל לֵיהּ. מְנָא לָן. דִּכְתִיב, (איוב א׳) הֲלֹא אַתָּה שַׂכְתָּ בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל אֲשֶׁר לוֹ מִסָּבִיב וּלְעוֹלָם לָא יָהִיב חוּלָקָא כְּלָל לְגַבֵּיהּ, דְּהָא (נ״א מה) כְּתִיב (איוב א׳) וְהֶעֱלָה עוֹלוֹת מִסְפַּר כֻּלָּם. עוֹלָה סַלְקָא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְלָא יָהִיב חוּלָקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא. דְּאִלְמָלֵא יָהַב לֵיהּ חוּלָקָא, לָא יְכִיל לֵיהּ לְבָתָר, וְכָל מַה דְּנָטַל מִדִּילֵיהּ נָטַל.

וְאִי תֵּימָא אֲמַאי אַבְאִישׁ לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ פְּתַח וְאָמַר, (שם ד) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה. מִקֵּץ יָמִים וְלֹא מִקֵּץ יָמִין. הוּא דָּחָה אֶת קֵץ הַיָּמִין, וְהִתְקָרֵב לְקֵץ הַיָּמִים. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, (דניאל יב) וְאַתָּה לֵךְ לְקֵץ. וְאָמַר דָּנִיאֵל, לְאֵיזֶה קֵץ? לְקֵץ הַיָּמִין אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים? עַד שֶׁאָמַר לוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְעַל זֶה דָּוִד פָּחַד וְאָמַר, (תהלים לט) הוֹדִיעֵנִי ה׳ קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא, אוֹ לְקֵץ הַיָּמִים אוֹ לְקֵץ הַיָּמִין. וְכָאן מַה כָּתוּב? וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים, וְלֹא מִקֵּץ יָמִין, וְלָכֵן לֹא הִתְקַבֵּל קָרְבָּנוֹ, שֶׁהֲרֵי הָיָה מִצַּד הָאַחֵר (הכל).

בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב? וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא. מַה זֶּה גַּם הוּא? לְרַבּוֹת זֶה עִם זֶה. קָרְבָּנוֹ לַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הָיָה הַכֹּל, וְעִקַּר הַקָּרְבָּן לַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנָתַן חֶלְקוֹ לַצַּד הָאַחֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּמֵחֶלְבֵיהֶן. וְקַיִן עִקָּרוֹ עָשָׂה מִקֵּץ יָמִים, הַסּוֹד שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר, וְנָתַן חֵלֶק לַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן לֹא הִתְקַבֵּל.

בְּאִיּוֹב מַה כָּתוּב? וְהָלְכוּ בָנָיו וְעָשׂוּ מִשְׁתֶּה וְגוֹ׳, וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לִשְׁלֹשֶׁת אַחְיוֹתֵיהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת עִמָּהֶם וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וְגוֹ׳. וּבְמִשְׁתֶּה בְּכָל יוֹם מְצוּי הַמְקַטְרֵג, וְלֹא יָכוֹל לוֹ. מִנַּיִן לָנוּ? שֶׁכָּתוּב הֲלֹא אַתָּה שַׂכְתָּ בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל אֲשֶׁר לוֹ מִסָּבִיב, וּלְעוֹלָם לֹא נָתַן לוֹ חֵלֶק כְּלָל, שֶׁהֲרֵי (מה) כָּתוּב וְהֶעֱלָה עלות מִסְפַּר כֻּלָּם. הָעוֹלָה עוֹלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְלֹא נָתַן חֵלֶק לַצַּד הָאַחֵר. שֶׁאִלְמָלֵא נָתַן לוֹ חֵלֶק, לֹא יָכֹל לוֹ אַחַר כָּךְ, וְעַל מַה שֶׁנָּטַל - מִשֶּׁלּוֹ נָטַל.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה הֵרַע לוֹ הַקָּדוֹשׁ